

אבות פרק א' חלק י"ז

"עשה תורתך קבע" - שהתורה תהי' העיקר (ולא עבודה וגמ"ח). "אמור מעט" - שעיקר הלימוד יהי' להגדיל תורה ולהאדירה. אך מ"מ "ועשה הרבה" - קיום מצוות בשופי. "והוי מקבל את כל האדם בספר פנים יפות" (אף שטוען שהזולת מבלבל לשכל ולימוד).

"שמאי אומר עשה תורתך קבע אמור מעט ועשה הרבה והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות". צריך להבין קישור הענינים דמשנה זו. ולכאורה מהו המילי דחסידותא במשנה זו? ולאחר שאומר "עשה תורתך קבע" מדוע אינו אומר "ומלאכתך ארעי" (כבמקום אחר)? והביאור: הפירוש "עשה תורתך קבע" אינו לשלול מלאכה, אלא שבהשלושה דברים שעליהם העולם עומד, תורה עבודה וגמ"ח, אומר שמאי שיעשה את התורה עיקר. (ולכן אינו אומר "ארעי" דעבודה וגמ"ח אינם ארעי).

ו"עשה תורתך קבע" הוא לא רק כדי לידע את המעשה אשר יעשון – להורות הלכה בפועל, שזהו "אמור מעט", אלא שילמוד תורה לשמה להגדיל תורה ולהאדירה. "ועשה הרבה" שמכל מקום יקיים מצוות ולא רק כדי שיהיה קיום לתורתו אלא שיעשה מצוות בשופי.

והנה כשאדם לומד תורה, ובפרט באופן הנ"ל ישנו סברא שעליו להתבודד וכו' כי הזולת מפריע לשכל, ועל זה ממשיך שמאי "והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות", "כל האדם" - לא רק אלו שיוכלו לעזור לו בלימודו, דאינו מקבל את כל האדם בשביל תועלת שלו אלא בשבילם ("לשמה").

זאת אומרת שעליו להתעסק בכל התנועות דלימוד - התבודדות, והתעסקות עם הזולת – ובשלימות.

ולמוד זה נאמר על ידי שמאי, שעל ידי "שם ארחותיו" יראה שיש לו יכולת לעשות את כל זה.

והנה הנקודה המשותפת דכל זה הוא שעוסק בכל דבר לשם הדבר עצמו. והוא מפני שישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד, ואם כן כמו שהקב"ה הוא התכלית ואינו אמצעי לענין אחר, כך ישראל ואורייתא אינם אמצעי לענין אחר. וענין זה - האמת של כל דבר - יתגלה לעת"ל - ולכן אז יהיה ההלכה כשמאי.